

НАСЛОВНА ЦРКВА НАУКА ВЕРОНАУКА КУЛТУРА ХРИШЋАНСКИ СВЕТ САОПШТЕЊА ВИДЕО АРХИВА ЛИНКОВИ КОНТАКТ

Верски објекти у Београду

14. Новембар 2013 - 18:52

Пројекти и остварења у документима Историјског архива Београда. Изложбу данас отворио Његова Светост Патријарх српски г. Иринеј

ВЕРСКИ ОБЈЕКТИ У БЕОГРАДУ

Београда и приватних колекција Милоша Јуришића, породице Вицић и породице архитекте Богдана Несторовића.

Обимна архивска грађа непроцењиве вредности, техничка и фото документација о архитектури верских објеката у Београду презентована је данас у Историјском архиву града Београда. Документација се, иначе, чува у фондовима и збиркама овог Архива и незаобилазна је у сагледавању значаја сакралне архитектуре у обликовању визуелне слике Београда. Изложена архивска грађа је основно полазиште на путу развијања свести о значају заштите градитељства као културно-историјског наслеђа Београда.

Верски објекти у Београду су представљени по конфесијама у оквиру јединствене урбане целине Београда и Земуна. Због континуитета у обради дате теме, пројектна документација Историјског архива Београда допуњавана је фототечком грађом из Музеја града Београда, Завода за заштиту споменика културе града

У поздравном слову директор Историјског архива Београда мр Драган Гачић је казао: - На 32 паноа је приказана пројектна и фото-документација о верским објектима у Београду које Историјски архив Београда чува у својим фондовима и збиркама, а која обухвата временски период од друге половине 16. века па до пред сâм почетак Другог светског рата. Представљени верски објекти у Београду намењени су религијама и конфесијама заступљеним у граду - православној, католичкој са унијатима, исламској, јеврејској, протестантско-евангелистичкој и будистима, и покривају територију на десној обали Дунава према Београду. Ови објекти сведоче да је Београд историјски увек представљао важно верско седиште. Као део слојевитог културног идентитета београдске средине представљени су пројекти и остварења како водећих домаћих, тако и иностраних аутора, међународни конкурси, а поједина пројектна решења се први пут представљају стручној и широј јавности.

На поставци је изложено и 27 оригиналних рукописних књига из Збирке црквених матичних књига, које Историјски архив Београда такође чува у својим фондовима и збиркама. Напомињем да је укупно 539 књига преузето седамдесетих година прошлог века и обухватају период од 1721. до 1913. године, категорисане као архивска грађа од изузетног значаја. Књиге ће на основу посебних уговора између црквених конфесија и Владе Републике Србије бити враћене Црквама када се за то стекну услови. На изложби су изложени Протоколи крштених, венчаних, и умрлих Српске Православне Цркве, Матрикуле и Матике Римокатоличке цркве, затим Протоколи венчаних и умрлих Јеврејске општине сефардског и ашкенаског обреда, као и рукописна Књига фетви, на османском турском језику.

Отварајући изложбу, Патријарх српски г. Иринеј је захвално Историјском архиву и свим сарадницима за изложбу о постојећим сакралним објектима

свих религија и вероисповести, и истакао да је Београд увек био мултинационални и мултирелигијски град у којем је свако могао и може да исповеда своје верско опредељење.

Патријарх је додао да се данас сви треба да трудимо да влада хармонија, да се поштују принципи Миланског едикта који је, на радост хришћанског света, обележен ове године, и да свако верује како верује и има слободу да то исповеда: - Свако нека слободно живи и верује по својој вољи и жељи - истакао је Патријарх српски г. Иринеј.

Поред Епископа ремезијског г. Андреја, свечаном отварању су присуствовали из Београдске надбискупије надбискуп Станислав Хочевар, рабин Јеврејске заједнице Исак Асијел, муфтија београдски Мухамед Јусуфспахић, амбасадор Белорусије г. Чушев, проф. др Предраг Пузовић, декан Православног богословског факултета у Београду, проф. др Драгомир Сандо, продекан, представници јавног и културног живота.

Изложбу и каталог о верским објектима Београда (штампала Штампарија Српске Православне Цркве) помогла је Канцеларија за сарадњу са Црквама и верским заједницама.

Аутор изложбе и каталога је Ђурђија Боровњак.

Директор Канцеларије за сарадњу са Црквама и верским заједницама др Милета Радојевић је са својим помоћницима Томиславом Бранковићем и Драганом Новаковићем такође присуствовао свечаном отварању.

После отварања изложбе приказан је филм Југословенске кинотеке о полагању камена темеља за зграду Богословије Светог Саве у Београду, који је премијерно био приказан 1914. године.

На панонама 1, 2 и 3 презентована је Саборна црква (1837-1845), најзначајнија београдска црква, подигнута на иницијативу митрополита Петра Јовановића и кнеза Милоша Обреновића. Поред овог храма, на овој изложби су и сви други београдски храмови нашли своје место. Посебно издвајамо документа с прегледом златног доба хришћанских верских објеката у Београду везано за период између два светска рата (1918-1941) када је изграђено око двадесетак храмова који су, на сасвим специфичан начин, изменили и унапредили визуелну слику Београда. Ово је период процвата сакралног градитељства за потребе Српске Православне Цркве, чији су снажни подстицаји били уједињење матичних српских области у обновљену Патријаршију (1920), утемељење Министарства вера и повећана пројектантска активност Архитектонског одељења Министарства грађевина Краљевине Југославије.

Осим многобројних сакралних објеката од виталне важности за рад Српске Православне Цркве, представљени су други објекти од виталне важности за њен рад, као што је, на првом месту, изградња Двора Патријаршије (дело Виктора Лумоског).

О Београдској надбискупији сазнајемо много из ове изложбе. Београдска надбискупија се налази у згради која је првобитно саграђена 1884. године; у њој је својевремено било аустријско посланство. Зграда Београдске надбискупије чини једну целину, и фото и архивски материјал прати ову приповест презентујући цркву Христа Краља, храм Узнесења Блажене Деве Марије, храм светог Антуна Падованског и друге.

Пројекти и пратећа техничка документа за наведене објекте, који се чувају у фондовима Историјског архива Београда, важан су сегмент архивског наслеђа културне и споменичке баштине Београда и шире, сведочанство о континуитету неговања и разумевања различитих култура и вероисповести.

Отвореност српског друштва да све конфесије коегзистирају, огледа се и у активном учешћу надлежних институција у реализацији пројеката за Грkokатoличкy цркву 1941. године (пано 26), као део репрезентативног вишенаменског архитектонског ансамбла за Грkokатoличкy жупни уред у Београду, а чије је остварење заустављено уочи Другог светског рата.

На последњем пану (32) приказан је Калмички будистички храм (1929, реконструкција 1935) подигнут за потребе Калмика који су као део многобројне руске групације, после Октобарске револуције, стигли у Србију 1920. године.

Презентована техничка и фототечка документација (реализовани и нерелизоване пројекти, фотографије, разгледнице и фото разгледнице), као изворни документ у обради дате теме, поред сведочанства о историји сакралне архитектуре Београда, сведоче о комплексности тематике и проблематици коју она носи са собом.

Као посебни експонати на поставци изложене су и оригиналне рукописне књиге из збирке црквених матичних књига (1721-1913) које Историјски архив Београда чува у својим фондовима и које сведоче о живом мултиконфесионалном животу Београда.

За Јеврејску верску заједницу Архив чува протоколе обеју верских заједница београдских Јевреја.

Као својеврстан раритет изложена је и рукописна *Књига фетви* на османском турском језику, која својом садржином представља посебну врсту документа којим су високообразовани представници заједнице у домену познавања верског закона, посебно шејх-ул-ислам, представник улеме и врховни верски поглавар у држави и муфтије широм царства давали писмена тумачења као одговоре на питања верника да ли су поједини поступци и намере били у складу са вером, тј. исламом или не.

Оригиналне црквене књиге јесу писано културно наслеђе од прворазредног значаја и сведочанство о живом верском животу различитих културних заједница у Београду и Земуну, као и о отворености и спремности Београда да живи животом различитости.

Изложба се може погледати од уторка до суботе у времену од 10 до 17 часова и отворена је до краја године; улаз бесплатан. Историјски архив Београда налази се у улици Палмира Тољатија 1, Нови Београд.

Зорица Зец

Догађаји (концерти, изложбе) |

Сва права задржана ©1999-2012 Информативна служба Српске Православне Цркве
11000 Београд, Краља Петра бр.5 | +381 11 3025 101 | info@spc.rs